

גנזי המלך

81 קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת ארבע כנסות

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וידו אחזת בעקב עשו"

בעולם הבא מידת הדין פוגעת אפילו על ריב בבטן ולפני הלידה. מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק

בניו לקראת הורדת בנימינ? הוא אומר לו: "ואל שדי יתן לכם רחמים". למה? אומר: "מי שאמר לשמים וארץ די, יאמר ליסורי די" לפי כשברא הקב"ה השמים והארץ היו נמתחין והולכין עד שאמר להן הקדוש ברוך הוא: "די! לפיכך כתיב: "ואל שדי" (תנחומא מקץ סימן י). יעקב אומר - די! אני לא יכול יותר. אחרי כל היסורים שעברתי - שה' ישמור עליכם שהכל יהיה בסדר ותחזרו לשלום. זה מה שמבקש יעקב אבינו. אם היינו עומדים בצד, היינו בוכים ומרחמים עליו. כזה צדיק יסוד עולם, כאלה צרות עבר הרי שבודאי שאם הוא מבקש מהקב"ה - ישמע לו. בא הנביא הושע ואומר כך: "נריב לך עם יהודה ולפקד על יעקב כדרךיו כמעלליו ישיב לו בכסף עקב את אחיו" (הושע יב ג). הנביא הופך בכלל את כל מה שהבנו, הוא אומר: "נריב לך עם יהודה". לקב"ה יש ריב עם כל הצאצאים של יעקב. מה הריב? אומר הקב"ה: יש לי חוב ישן על אבא שלכם, עם יעקב. אבא שלכם "בכסף עקב את אחיו" שנאמר: "וידו אחזת בעקב עשו" (בר' כו). בהיותו עובר בבטן תפס לעשו בעקב... בעלי המדרגות הגבוהות נתבעים בעומק הדין גם על הבטן. "נריב לך עם יהודה" - יעקב אבינו שנדרף כל ימי חייו ע"י עשו אחיו, בדין שמים יש לו גם דין של רודף, למה? כי "וידו אחזת בעקב עשו".

יעקב סבל לאורך כל חייו יסורים קשים (כפי שמובא בהמשך תנחומא מקץ) עשו רודף אותו על לקיחת הבכורה שנמכרה כדין. יעקב בורח מעשו, מגיע ללבן גדול הרמאים, לבן מתעתע בו משקר אותו, מעבירו עוד 7 שנים אחרי שהוא עובד אצלו בנאמנות ובתמימות ואחרי כל זה (20 שנות עבודה) אומר לבן ליעקב: הכל שלי! "הפנות בנתי והבנים בני והצאן צאני..". (בר' לא מג). לא מגיע לך כלום! זו הכונה: "ארמי אבד אבי" (דברים כו ה) - הוא רצה

בתחילת הפרשה נאמר: "ויתרצו הפנים בקרבה נתאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרש את ד' " (בראשית כה כב). לרבקה אמנו יש בבטן תאומים. "ויתרצו הפנים" - אחד מרוצץ את גולגולתו של השני. היא מרגישה נורא: עוברת ליד בית מדרש - יעקב רוצה לצאת, עוברת ליד ע"ז - עשו רוצה לצאת. "ותלך לדרש את ד'".

שואלים: כשרבקה עברה ליד בית המדרש מדוע רצה יעקב לצאת? מילא שעשו רצה לצאת כשיש ע"ז בחוץ זה מובן, שהרי מה יש לו כבר לחפש בבטן - מלאך שמלמד תורה? אבל יעקב, למה רצה לצאת? יש לו רבי - מלאך שמלמד אותו את כל התורה כולה, בחוץ אין להשיג מלאך אישי כזה, אפילו אם ילך לבית המדרש של הגדולים 'שם ועבר', אם כן מדוע הוא רצה לצאת? התשובה היא: שאפילו אם אתה נמצא בישיבה טובה ואפילו שראש הישיבה שלך הוא כמלאך, אבל אם בישיבה שלך נמצא גם עשו, לא כדאי להשאר שם. שהרי אם יש עשו כזה בפנים הוא יקלקל את כולם.

עד היכן מגעת מידת הדין

כששולח יעקב אבינו את בניו למצרים הוא אומר להם: "ואל שדי יתן לכם רחמים" (בראשית מג יד), אמרו חז"ל (תנחומא מקץ סימן י'): "מה ראה יעקב אבינו לברכם ב"אל שדי..?" ללמדך: 'שהרבה יסורין עברו על יעקב - עד שהיה במעי אמו, היה עשו מריב עמו, שנאמר: "ויתרצו הפנים בקרבה" (בר' כה כב). עשו רודף את יעקב כבר בבטן.

רבי חיים ויטאל זצוק"ל היה תלמיד האר"י הקדוש. האר"י אמר עליו שכל ביאתו לעולם היתה לצורכו. לאחר שנפטר האר"י בא למהרה"ו בחלום והדריכו בעבודת ה'. שאל אותו

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

סגולה נגד עין הרע שיש לה מקור בש"ס

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

עירובין דף ס"ד ע"א

שאלה: כידוע תעשית הסגולות כדי להנצל מהיוזם ממון שעל ידי עין הרע, היא כיום משגשגת ללא בקורת ויד הכל ממשמשת בה לצערנו, רצוני לברר האם יש איזה שהיא סגולה נגד עין הרע שיש לה מקור בש"ס?

תשובה: מבואר בדף ס"ד ע"א שמי שזוכה בממון ללא טורה, אין הנכסים מתקיימים בידו, שמכיון שבא לו הממון ללא יגיעה תמהין על זה האנשים, ושולטת עין הרע בנכסיו, (עפ"י רש"י ד"ה - 'בעל בנכסי אשתו').

הגמרא נותנת עצה: 'מה יעשה ויתקיימו בידו? יקה בהן ספר תורה, ומפרש רש"י: יקנה במקצת הכסף ספר תורה, ועל ידי כן יתקיים שאר הרכוש בידו. 'רב נחמן בר יצחק אמר: "אפילו כתב בהו תפילין", גם כן מועיל שיתקיים שאר הרכוש בידו (עפ"י רבינו חננאל והמאירי, ודלא כגירסת המהרש"א).

מקור סגולה זו

הגמרא מבארת את המקור לסגולה זו, ממה שנאמר בפרשת 'חוקת' (במדבר כ"א) כשנלחם הכנעני מלך ערד בכני ישראל בבואם דרך האתרים; "וַיִּשְׁבּוּ מִמֶּנּוּ שְׂבִי, וַיִּבְרַח יִשְׂרָאֵל נִדְרָ לְדֹי' וַיֹּאמֶר אִם נָתַן תַּתֵּן אֶת הָעָם הַזֶּה בְּיַדִּי וְהִתְרַמְתִּי אֶת עֲרִיקָם"

(שם כא א-ב), ופירש רש"י: וְהִתְרַמְתִּי - 'אקדיש שללם לגבוה' שבזכות הנדר שנדרו ישראל להקדיש (חרם הוא לשון הקדש) את ממון הכנעני, נשמעה תפילתם ונפלו בידם.

ואינו מובן שהרי לכאורה כוונת הגמ' להביא מקור לכך שזכות קניית ספר תורה וכתובת תפילין מגינים מפני עין הרע,

והרי במקרא זה אינו מדובר במלחמת ישראל בכנעני לשם השגת ממון, אלא בנתינת העם בידו, שעל זה נדרו נדר שאם תתקבל תפילתם הרי הם מקדישים את ממון הכנעני לגבוה, הרי שאין ההוכחה כי אם שזכות הקדש ממון לגבוה מסוגלת לכך שתתקבל התפילה, ולא סגולה להנצל מעין הרע.

המתבאר מדברי הגמרא

וכמדומה שביאור דברי הגמרא הוא, שדבר פשוט הוא ואין צורך להודיעו, שהדרך היחידה להנצל מעין הרע ומשאר מרעין בישין חס ושלום, הוא אך ורק על ידי תפילה לבורא עולם שייצילנו מכל פגע בגופו ונשמתו וממונו, ולרוב פשיטות

הדברים לא היה אפילו צורך לפרשו, ובאה הגמ' לומר שלפעמים צריך האדם לזכויות גדולות בכדי שתתקבל תפילתו, כגון באופן שזכה בממון ללא יגיעה (שהרבה אנשים אינם שמחים בהצלחתו) שניתן רשות למשחית להזיק לנכסיו על ידי עין רעה, והוא צריך לזכות גדולה שתתקבל תפילתו, כדי שלא ישלטו המשטינים והמקטרגים לומר שאינו ראוי לממון זה. על זה באה עצת חכמינו וזכרונו לברכה שיעשה במקצת הממון מצוה גדולה כקניית ספר תורה או כתיבת תפילין, שדברים אלו הרי הם כהקדש לגבוה (בזמן הזה שאין בית המקדש קיים), וזכות זה יזכה שתתקבל תפילתו לרצון ויתקיים הממון בידו, ודבר זה נלמד ממעשה בני ישראל בעת שהיו צריכים לזכות גדולה כדי שתתקבל תפילתם, (וכמבואר בדברי רש"י שם שהיתה מניעה בקבלת תפילתם, שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד, ואף לא ידעו מאיזה עמ הם, שהיו לבושיהם כלבוש עמלקים ולשונום לשון כנען יעו"ש).

הסגולה האמיתית להנצל מעין הרע

הרי לנו שהדרך היחידה להנצל מעין הרע היא, לשפוך שיח לפני בורא העולם, שישמרהו מכל דבר רע, ויצילהו 'מֵאֲדָם רָע. וּמִחֶבֶר רָע, וּמִשָּׁכַן רָע. וּמִפְּנֵעַ רָע. מֵעֵין רָע. מִלְּשׁוֹן רָע ... מִשְׁנֵאת הַבְּרִיּוֹת...' (בברכות השחר), 'זֶכַל הַקָּמִים וְהַחֹשְׁבִים עָלֵי לְרַעָה. מְהֵרָה הַפֶּר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחְשַׁבְתָּם', וכן 'וּמִצָּא חֵן וְשָׁכַל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאָדָם' (משלי ג ד). וסגולה שתתקבל תפילתו, היא על ידי שיתרום מממונו לדברי קדושה, שהיא חשובה כהקדשת ממון לבית המקדש. ■

"עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקִלְיִ"'

מנין יודעים שאברהם אבינו הכיר בבוראו בגיל שלש?

שכתוב בפרשת השבוע: "עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקִלְיִ". "עַקֵּב" בגימטריא זה 172 ואילו אברהם חי 175 שנה, כלומר: שאם אברהם שמע בקול ד' "עַקֵּב", דהיינו 172 שנים, הרי שהיה בן 3 כשהכיר את בוראו. ■

באיזה גיל הכיר אברהם אבינו את בוראו? הגמרא (נדרים ל"ב.) אומרת: 'וא"ר אמי בר אבא: "בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו" שאברהם היה בן שלש. מהיכן יודעים שבגיל שלש הכיר את בוראו?

עלי הגיון

פת במלח

ממה התפרנס יעקב אם היה "איש תם ישב אהלים"?

של האדם לא נובע מהיותו תלמיד חכם, שהרי אף אחד לא מפסיד את המגיע לו ואם המצב קשה לו, גם אם היה סוחר - זה היה מצבו!

הסבא מנובהרדוק סיפר על נפח אחר, שאסף אנשים רבים סביבו, בכדי שיוכל להודות לד' קבל עם ועדה על היותו נפח ולא יהלומן. ומדוע? אמר הנפח: "שליש שנה אני משמש כנפח ועוד לא קרה לי שהביאו לי ללטש יהלום. מכאן שאם הייתי יהלומן, הייתי גווע ברעב!" ומתוך הגיון סכל זה, יכול אדם ל"הודות" לד' על שאינו תלמיד חכם הלומד בכלל, כי כיצד היה מתפרנס? בדיוק כמו אותו נפח שוטה שהחליט שד' שולח פרנסה רק דרך מקצוע הנפחות... ■

בקובית סוכר נוספת. לרוע מזלו זיהה המחלק את כונתו ובמקום קובית הסוכר הנכספת, זכה לקבל סטירת לחי לעיני כולם. פרץ הנער בככי וחזר לביתו.

לאחר מספר ימים הגיע בחור מהישיבה לעיר מגוריו, במטרה להחזירו. אמר לו הבחור: "המשגיח רוצה שתחזור לישיבה". חזר לישיבה ובע"ה גדל והיה לגדול בתורה. המצב הכלכלי

ממה התפרנס יעקב שהיה "איש תם ישב אהלים"? (בר' כז) הרי אנחנו יודעים שמצבם הכלכלי של תלמידי החכמים הוא לעתים קשה... הגה"צ רבי מרדכי מן זצ"ל נסע בצעירותו עם מספר בחורים לישיבה בסלונים. כשהגיעו לישיבה וראו את המצב הכלכלי הירוד ואת התנאים הקשים, חזרו כולם לביתם פרט לרבי מרדכי. מנת המזון היתה מורכבת מלחם ותה, את קובית הסוכר, קבלו התלמידים רק לאחר שעמדו בתור. מאחר ורבי מרדכי היה מאד רעב, החליט להכנס בשנית לתור על מנת לזכות

גמילות חסד

כמו קביעת עתים לתורה כך אסור שיחסיר האדם עשיית חסד אפילו יום אחד מחייו

על פי החפץ חיים בספרו 'אהבת חסד'

עמודים, מוכרחים אנו לחזקן ביתר שאת ובוזה יהיו נמחלין עונותינו וכמו דכתיב: 'בְּחֶסֶד וְאֱמֶת יִכְפֹּר עֲוֹן' (משלי טז ו) ואמרו חז"ל (ברכות ה ב): 'חֶסֶד - זו גמילות חסדים, שנאמר: "רַדְּף צְדָקָה וְחֶסֶד יִמְצָא חַיִּים צְדָקָה וְכִבְדּוֹ" (משלי כא כא) "וְאֱמֶת - זו תורה שנאמר: "אֱמֶת קָנָה וְאֵל תִּמְכַר חֲכֻמָּה וּמוֹסֵר וּבִינָה" (משלי כג כג). וכמו שהשיב רבן יוחנן בן זכאי לרבי יהושע בן חנניה כשהיה אצל הר הבית והיה מתאונן ואמר (ילקוט שמעוני הושע ו ס' תקכב): 'אוי לנו על הבית שחרב מקום שמתכפרין בו עונותינו. אמר לו: "בני אל ירע לך, יש לנו כפרה אחת שהיא כמותה. ואיזה? זה גמילות חסדים" לכך נאמר: "כִּי חֶסֶד חֲפָצְתִּי וְלֹא זָבַח" (הושע ו ו). ועל כן כיון שהם מכפרים עונות כמו הקרבנות, מוכרח האדם להתדבק בהן תמיד, כי העונות מצויות תמיד וכמו המזבח שלא היה בטל אפילו יום אחד מהקרבנות. ■

ולומר: "אוי לי שהלך היום בלי תורה וגמילות חסדים"

כח הקדושה נשלם על ידי שלשת העמודים: 'על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים'. (מדרש רבה במד' יב). ובעונותינו הרבים כאשר חסר לנו עתה העמוד השלישי של 'העבודה' מעת החרבן ולא נשאר לנו כי אם אלו השני

מדת החסד, מועלת לאדם להאריך ימיו וגם לכפר את עונותיו והיא עומדת לו להציל אותו מכל הפגעים והוא חוסה בצל השם יתברך לברו ולא בצל כנפי הכרובים ואוכל פירות המצוה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא וזוכה להיות לו בנים בעלי עושר, בעלי חכמה וכו'. גם הוא זוכה על ידה לעתיד לבוא בדין ושאר טובות נשגבות.

על כן כמה יש לו לאדם להתדבק במצוה הקדושה הזו ולאחוב אותה אהבה עזה וכמאמר הכתוב: 'וַיִּמָּה

ד' דוֹרָשׁ מִמֶּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאֵהֲבַת חֶסֶד' (מיכה ו ו); כי המצוה הזאת עומדת לו להאדם עד סוף כל הדורות ומאד צריך לזוהר שלא יחסר לו מדת החסד אפילו יום אחד מימי חייו, כמו שצריך איש הישראלי לזוהר לענין קביעת עתים לתורה בכל יום. וכזה מצאתי בספר 'שער הקדושה' למורנו הרב חיים ויטאל, שכתב, שהאדם צריך להתאונן בכל יום

פרשת תולדות

..אברהם הוליד את יצחק

אברהם אבינו היה זקן שקנה חכמה וזו הכונה 'וד' בך את אברהם בכל!

הרה"ג שלמה לוינשטיין
מיחד ל'גנזי המלך'

להם באר. באותה עיירה ידע רק אדם אחד לחפור באר, אלא שהיה עשיר ולא חסרו לו מים ולכן לא הזדרז לבנות את הבאר.

הציע אחד מתושבי העיירה לשבור את כדי המים של העשיר, כדי שהעשיר יוותר ללא מים ואז ימהר להתקין את הבאר וכולם ייושעו.

כך עם הגזירות שנגזרו על עם ישראל. ד' חפץ שתהיה לעמו ישועה לכן מביא גזירה גם על הצדיקים וכשהם מתפללים - נושעים כולם!

מכאן מבינים מדוע ד' מתאוה לתפילתם של צדיקים, הסבה נובעת מכך שע"י זה יגאלו הרבה אנשים מהצרות שלהם.

והכתוב מספר לנו כי בזמן ששרה אמנו נפקדה, נפקדו איתה עקרות רבות!

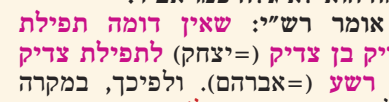
ויעתר יצחק לד' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ד'... (בר' כה כא)

אומר רש"י: "ויעתר לו" - לו - ולא לה. שאין דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע. לפיכך, לו - ולא לה.

למה כתב רש"י: פעמיים את המילים לו - ולא לה? ולמה לא כותב רש"י: לתפלת צדקת בת רשע?

כאשר לאברהם אבינו לא היו ילדים, אמר לו ד' "לך לה מארצה" (בר' יב א) כלומר; תפילותיו לא הספיקו והוא נזקק גם לגלות.

ומדוע אצל יצחק הספיקו התפילות? למה הוא לא גלה כמו אביו? אומר רש"י: שאין דומה תפילת צדיק בן צדיק (=יצחק) לתפילת צדיק בן רשע (=אברהם). ולפיכך, במקרה של יצחק ד' נענה "לו" (=שהוא צדיק בן צדיק) "ולא לה" (=שהיא צדקת בת רשע). כך מסביר הגן רווה'.

אומר רש"י: "שני גוים בכטנג" - גיים כתיב. כמו (המו) גאים. אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים" (ע"א, יא).

ויתרצו הבנים בקרבה ותאמר אם בן למה זה אנכי ותלך לדרש את ד' (בראשית כה כב)

רבקה הולכת לדרוש בד' והתשובה שהיא מקבלת: "שני גוים בכטנג ושני לאמים ממעך יפרדו ורב יעבד צעיר". (שם שם כג) הלא היא הלכה לדרוש בהתרוצצויות שבכטנג ולא לשאול על העתיד, או לקבל נבואה?

שמעתי בשם הרב חיים היימן שהדברים האלו היו בבחינת "תרופת הרגעה" להתרוצצויות שבכטנג. בתחילה שניהם נלחמו לצאת, אך כרגע שנאמרה הנבואה "ורב יעבד צעיר", אף אחד מהם לא רצה לצאת ראשון וממילא נרגעו התאומים בכטנג ונהיה שקט.

רבקה הולכת לדרוש בד' והתשובה שהיא מקבלת: "שני גוים בכטנג ושני לאמים ממעך יפרדו ורב יעבד צעיר". (שם שם כג) הלא היא הלכה לדרוש בהתרוצצויות שבכטנג ולא לשאול על העתיד, או לקבל נבואה?

שמעתי בשם הרב חיים היימן שהדברים האלו היו בבחינת "תרופת הרגעה" להתרוצצויות שבכטנג. בתחילה שניהם נלחמו לצאת, אך כרגע שנאמרה הנבואה "ורב יעבד צעיר", אף אחד מהם לא רצה לצאת ראשון וממילא נרגעו התאומים בכטנג ונהיה שקט.

ויתרצו הבנים בקרבה ותאמר אם בן למה זה אנכי ותלך לדרש את ד' ויאמר ד' לה שני גוים ושני לאמים ממעך יפרדו ורב יעבד צעיר" (בראשית כה כב-כג)

אומר רש"י: "ותלך לדרש" - לבית מדרשו של שם. ויאמר ד' לה - ע"י שלית, לשם נאמר ברוח הקדש - והוא אמר לה'.

מסביר רש"י: שד' דבר אל רבקה ע"י שליח, אם כן מה הכונה במילים "ותלך לדרש את ד' " שהלכה לבית מדרשו של שם'.

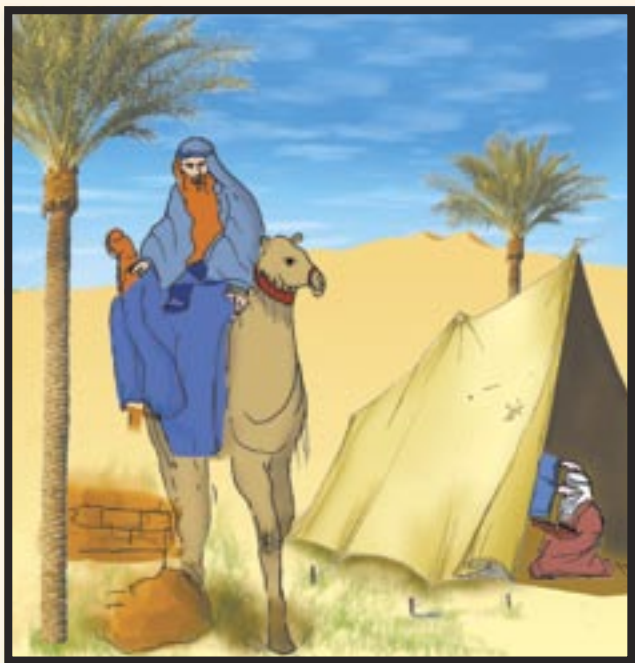
מסביר ה'תורי זהב' (בפסחים כב): 'דתניא: שמעון העמסוני ואמרי לה: נחמיה העמסוני היה דורש כל אתים שבתורה, כיון שהגיע, (לפסוק) "את ד' א-לקיך תירא" (דברים י כ) - פירש..עד שבא בא רבי עקיבא ודרש: "את ד' א-לקיך תירא" (דברים ו' יג), לרבות תלמידי חכמים'. וכאן כתוב: "ותלך לדרש את ד' ", מכאן הבין רש"י שהלכה לדרוש אצל תלמידי חכמים וממילא כשכתוב ויאמר ד' לה, הכונה ע"י שליח'.

ראש הישיבה, הרב קושלבסקי היה נוסע פעם בשנה לאיטליה למטרות צדקה עבור הישיבה. בשנה מסוימת כשהגיע לדרוש נתלו מודעות בבית הכנסת, כראוי

לדרשת תלמיד חכם שהגיע זה עתה לעיר. ניגש אליו יהודי סמוך למועד דרשתו, לפני תפילת מוסף ובקש ממנו לעלות ולדבר אל הצבור לפני הרב. הרב נתן את הסכמתו והיהודי ירד מהבימה לאחר שעה ורבע, ללא תשומת לב לאנשים שגררו את ה'סטנדרים' שלהם להסב את תשומת לבו של הדרשן למצוקת הזמן...

במצב זה עלה הרב קושלבסקי לדבר ובהבינו את המצב, פתח ואמר: 'שמעון העמסוני.. היה דורש כל "את" שבתורה כיון שהגיע ל "את ד' אלקיך תירא" (דברים י כ) - פירש' (כלומר עזב את כל ה"את" שדרש).

אמרו לו תלמידיו: 'רבי, כל אתים שדרשת מה תהא עליהן?'

אמר להם: 'כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך אני מקבל שכר על הפרישה' (פסחים כב).

'וגם אני', אמר הרב, "כל שנה נטלתי שכר על הדרשה, השנה אני רוצה לטול שכר על הפרישה" וירד מהבמה. באותה שנה סכום הכסף שנאסף לישיבה היה כפול...

"שני גוים בכטנג" (בראשית כה כג)

אומר רש"י: "שני גוים בכטנג" - גיים כתיב. כמו (המו) גאים. אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים" (ע"א, יא).

האם הגדלות של אדם נמדדת באכילת צנון וחזרת?!
אומר 'צרור המור': שצנון, גדל מתחת לאדמה וחזרת (=חסה) גדלה מעל האדמה.
דבר זה מרמז שגם רבי וגם אנטונינוס למדו את הנגלה שבתורה וגם את הנסתר שבה.

ויהאב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה.. את יעקב" (בראשית כה, כח)

אומר ה'חתם סופר', על דרך הפשט: מה היתה הסבה שרבקה אהבה דוקא את יעקב ואילו יצחק אהב את עשו?

יצחק ראה את יעקב אבינו לומד כל הזמן ולא היה זה חדוש בעבורו ולא דבר מפליא, ואל דבר מפליא, כי כך גדל ולזה הורגל בכיתו של אברהם, אבל כשראה את עשו עובד בשדה ועם זאת מקפיד על המצוות - התפעל, זה היה חדוש עבורו!

ואילו רבקה אהבה את יעקב, כי עוד לא ראתה בחור בן שלש עשרה, העוזב את כל תענוגות העולם ויושב ולומד ברבקות,

זה היה חדוש בעבורה!

אמר להם: 'כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך אני מקבל שכר על הפרישה' (פסחים כב).

'וגם אני', אמר הרב, "כל שנה נטלתי שכר על הדרשה, השנה אני רוצה לטול שכר על הפרישה" וירד מהבמה. באותה שנה סכום הכסף שנאסף לישיבה היה כפול...

אומר רש"י: "שני גוים בכטנג" - גיים כתיב. כמו (המו) גאים. אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים" (ע"א, יא).

אומר רש"י: "שני גוים בכטנג" - גיים כתיב. כמו (המו) גאים. אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים" (ע"א, יא).

אומר רש"י: "שני גוים בכטנג" - גיים כתיב. כמו (המו) גאים. אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים" (ע"א, יא).

אומר רש"י: "שני גוים בכטנג" - גיים כתיב. כמו (המו) גאים. אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים" (ע"א, יא).

אומר רש"י: "שני גוים בכטנג" - גיים כתיב. כמו (המו) גאים. אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים" (ע"א, יא).

אומר רש"י: "שני גוים בכטנג" - גיים כתיב. כמו (המו) גאים. אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת לא בימות החמה ולא בימות הגשמים" (ע"א, יא).

יעקב, אבל בעד השרות של ה'הלעיטני' עשה יעקב את העסקה עבור הבכורה.

"ויאמר אבימלך מה זאת עשית לנו כמעט שכב את העם את אשתך.. (בראשית כו י)

למי הכונה ב'את העם'?
אומר רש"י ש'המיוחד בעם - זה המלך'.

האדמו"ר אהרן מבעלז זצ"ל, היה גר בת"א ברחוב 'אחד-העם' וכידוע היה 'אחד-העם' מראשי המשכילים.

האדמו"ר לא רצה להשתמש בשם זה, לכן כששלח מכתב, כתב את שמו מאחור כך: אהרן רוקח, רח' כמעט שכב וגו' תל אביב.

חלק מעבודת ד' של רבי אהרן, היה ללמד זכות על עם ישראל. בשבת, נסעו ברחוב שבו גר, מכוניות רבות ועל כל רכב שהיה עובר, היה מנענע בראשו ואומר "מזל טוב"... (כלומר בודאי זו נסיעה לבי"ח מפני יולדת).

בשבת אחת נסעה ברחוב משאית כבדה. נענע הרבי בראשו ואמר "מזל טוב", אמרו לו הגבאים: "רבי, היתכן? הרי זו משאית..."

ענה להם הרבי: "ואם הוא לא מצא רכב פרטי, אז שלא יקח את אשתו ללדת בבית חולים?..."

"ויחפרו עבדי יצחק בנחל נימצאו שם באר מים חיים" (כו יט)

לאחר שסתמו הפלשתים את הבארות שחפרו עבדי אברהם, חפרו עבדי יצחק ומצאו מים.

אומר 'הגן רווה': "כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים" (תהלים קכה ג). כאשר הצדיק עצמו עושה מעשה, לרשעים אין שלטון על כך. רק כאשר עבדי הצדיק עושים מעשה, יכול להיות לרשעים שלטון על כך.

והדברים באים לבטוי מתוך הפסוקים:

"וכל הבארת אשר חפרו עבדי אביו בימי אביו סתמם פלשתים ונימצאו עפר" (בראשית כו טו) ובהמשך כתוב: "ויחפרו באר אחרת ויריבו גם עליה..". (בראשית כו כא).

אבל כשיצחק עצמו חופר באר, אזי: "וינעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחבות" (בראשית כו כב).

דהיינו: ש'לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים'.

"וידו אחזת פֶּעַקב עֶשׂוֹ"

>>> המשך מעמ' 1

שאת נותנה ראשונה יוצאה אחרונה) **האחרונה יוצאה ראשונה, כך יעקב היה מטפה ראשונה לפיכך יצא הוא אחר עשו'** וכמובא בזהו (מדרש הנעלם דף קלח/ב): **"וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֶדְמוֹנִי - .. ר' אליעזר אומר למה נקרא שמו ראשון? על שהוא ראשון לבלוע דם - מכל המאכל. והוא ראשון לדם. אבל לא ליצירה"**

יעקב מתוכח עם אמו, מתחנן והוא מפחד, אמא: **"אוּלַי יִמְשְׁנֵי אָבִי"** (בר' כז יב) ויראה שזה לא עשו **"וְהֵייתִי כְעֵינָיו מְתַעֲתַע וְהַבֹּאֲתִי עָלַי קָלְלָהּ וְלֹא בָרְכָהּ"** (שם). אמו מכריחה אותו להכנס ואומרת לו: **"עֲלֵי קָלְלָתְךָ בְּנִי"** (שם פס יג). בלית ברירה הוא מתיצב לקחת את הברכה במצות כבוד אב ואם. כשבא אצל יצחק אביו אומר לו האבא: **"גִּישָׁה נָא וְאִמְשָׁךְ נִי"**. כתוב במדרש: (בר' רבה פרשה מד) **"אמר רבי הושעיא: "בשעה שאמר יצחק ליעקב "גִּישָׁה נָא וְאִמְשָׁךְ בְּנִי" נשפכו מים על שוקיו והיה לבו רפה כשעה (התעלף) וזימן לו הקב"ה שני מלאכים אחד מימינו ואחד משמאלו והיו אווזין אותו במרפקו כדי שלא יפול' (ומוליכין אותו) ובוזה גם מתורץ מדוע לא שינה יעקב את קולו? כי יעקב אבינו מידתו היתה מידת האמת והוא לא יכול היה לשקר ולהשמיע קול כמו של עשו.**

לכן אומר יצחק **"הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִיָּדִים יְדֵי עֶשָׂו"** (בר' כז כב) ולמה **"הִיָּדִים יְדֵי עֶשָׂו"**? כיון שרבקה אמו צייתה אותו והוא שמע בקולה, בלית ברירה.

על רבי יהונתן בן עוזיאל, כתוב (סוכה כח א): **"בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף". הרמב"ם ב'מורה נבוכים' מסביר: ש'כל עוף שפורח' הכונה למחשבה. כל מחשבה שהיתה עוברת בזמן עיונו, מחשבה שלא היתה אמיתית - היתה נשרפת מיד - 'מיד נשרף'. בדרך כלל יש לנו מושכל ראשון, מושכל שני, שלישי. עד שלאט לאט מתגבשת אצלנו הדעה. אצל רבי יהונתן בן עוזיאל כבר במושכל הראשון הוא הרגיש מה שלא שייך כלל ומה שלא היה אמיתי - 'מיד נשרף'. לא קיים. זו מידת האמת.**

ומי הוא עשו הצעקן והרשע הזה, שבוכה? מסופר עליו שבאותו יום שהוא צריך היה לקבל את הברכה? הוא הספיק

לעבור חמש עבירות קשות: כמובא בגמרא (בבא בתרא טז ב): **'אמר רבי יוחנן: "חמש עבירות עבר אותו רשע באותו היום: בא על נערה מאורסה - והרג את הנפש - וכפר בעיקר - וכפר בתחיית המתים - ושט את הבכורה' ומוסיף על אלה מדרש תנחומא (שמות סימן א): '...ועוד שתאב מיתת האב וביקש להרוג את אחיו שנאמר: "יָקְרָבוּ יְמֵי אָבִי וְאֶהְרְגָה אֶת יַעֲקֹב אָחִי" (בר' כז מא) וגרם ליעקב לברוח מאבותיו והלך אף הוא אצל ישמעאל ללמוד ממנו תרבות רעה ולהוסיף על נשיו שנאמר: **"וַיִּלְךָ עֶשָׂו אֶל יִשְׁמָעֵאל"** (שם כח ט) אדם גס כזה שביזה את הבכורה ומכר אותה בנוזיד עדשים ככתוב: **"וַיָּבֹז עֶשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה"** (שם כה לד), כשראה סיר עדשים, דיבר כמו גמל: **"הֲלֹעֲטָנִי נָא מִן הָאֲדָם הָאֲדָם הַזֶּה"** (בר' לה ל) לשפוך ישר לתוך הגרון, צועק **"צִעֲקָה גְדֹלָה מְרָה"**? אז מה אם לקחו לו את הברכה, מה זה ברכה בשבילו? הוא מאמין כלל בכרכות? אלא רואים מכאן שעשו הרשע היה מאמין גדול בכח הברכה של אביו יצחק הצדיק וכשהוא ראה שהקדימו אחיו הוא צעק **"צִעֲקָה גְדֹלָה וּמְרָה"**. ואפילו בן אדם כזה שמאמין באמונה שלמה בכח הברכות של אביו, כשהוא עומד מול פתוי של עדשים, של תאווה, אין לו כח לעמוד כנגדה והוא מוכר את כל הרווח הרוחני לעולם ולעולמי עולמים שלו ושל צאצאיו לכל הדורות בשביל הנאת רגע.**

עשו לא היה נער. הוא היה בן 63 באותו יום הוא רצח את נמרוד שהיה גבור ציד, האדם הכי חזק שהיה, את זה עשה "דרך אגב" חוץ מיתר העבירות האחרות וזה הוא עושה לא בסתם יום חול, אלא ביום טוב, ביום של הברכה. אבל כשהוא עומד מול תאוה קטנטונת הוא לא יכול. כך הן כל בעלי התאוה תלמידי עשו.

ולמרות כל זה, היות ונגרם לו צער גדול, ככה וצעק, הרי שהקב"ה שילם ליעקב מידה כנגד מידה על כך. מרדכי מבני בניו זעק **"וַיִּזְעַק יַעֲקֹב וַלְגֹלָה וּמְרָה"** (אסתר ד א) בדיוק באותה הלשון. כששמע מרדכי שמליונים יהודים הולכים למות ביום אחד **"לְהַשְׁמִיד מַנְעֵר נְעַד יָקֹן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד"** (שם ג יג) הוא זעק **"וַעֲקָה גְדֹלָה"**. בדיוק כמו שצעק עשו **"צִעֲקָה גְדֹלָה"** כשהבין שמליונים מליונים מצאצאיו אברו את הכל בגלל שהוא ביזה את הבכורה ומכר הכל בתאותו. ■

פרנסה ברוח
לחברה גדולה בהתפתחות:
= מורים/ת = מנהלי בי"ס
= מפוטרי חינוך
= אנשי קשר/ניהול מהריכוזים הדתיים
= עקרות בית פעילות
= בעלי מקצועות חופשיים
לא למכירות / אפשרות מהבית בפריסה ארצית
טל': 050-8760755

לעילי נשמת כדיה בת מרים זכריה בן זכריה נעמי בת כדיה ציונה בת כדיה	רפואה שלמה ליוסף בן מרדכי ליהודית בת מרסל	רפואה שלמה לירדנה בת חנה מלכה	רפואה שלמה לרותי הייל בת יונה
לעילי נשמת נסים בן אסתר שלום בן סימי מרסל מאיר בן חטיבה ברוך בן רחל	רפואה שלמה לירדנה בת חנה מלכה	רפואה שלמה לרומנו מירל בת דניס	רפואה שלמה לרותי הייל בת יונה
זווג הגון ליהונתן בן ז'קלין לדניאלה בת רות לנועם יוסף בן ז'קלין	זווג הגון לשבתי בן ג'לסטא (תכלת) Shabbatai ben Celeste	פרנסה טובה למנצ'ר יפה	פרנסה טובה למנצ'ר יפה
רפואה שלמה לשרה בת אסתר	רפואה שלמה לשרה בן חיים גורגי	פרנסה טובה לנהרי אבנר ודליה	פרנסה טובה לנהרי אבנר ודליה
רפואה שלמה לטובה בת סיגלית זרע בר קיימא לסיגלית בת ציונה	רפואה שלמה לטובה בת סיגלית זרע בר קיימא לסיגלית בת ציונה	זווג הגון לאלוי מכבי בן שרה	זווג הגון לאלוי מכבי בן שרה
רפואה שלמה לטובה בת סיגלית זרע בר קיימא לסיגלית בת ציונה	רפואה שלמה לטובה בת סיגלית זרע בר קיימא לסיגלית בת ציונה	זווג הגון לאלוי מכבי בן שרה	זווג הגון לאלוי מכבי בן שרה
השותפים : לאונה סונינו בן ג'וליה - אלדו אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספרדיה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת ג'וליה לזכות בכר זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia		

להרויח בגדול

בתוכנית "כח כפלים"

תקבלו סוף שבוע ששי שבת חנינם קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים חנינם
טיוול לאתרים בצפון חנינם
מנוי שנתי לעתון חנינם
מנוי לגנזי המלך חנינם

\$28 מכספי מעשר

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____

1. אני/הח"מ שם בעלי החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____ רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ מלאפון _____

נתון/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבוננו/הן ת"ל בסכומכם. בניו תרומתי "שופר" כסוכנים ובמועדים שיומנאו לכם מדי פעם בפעם באמצעי מנטרי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב'פרטי ההרשאה'. 2) דיוע לי/לנו כי 4) הוראה זו ניתנת לכיול ע"י הודעה ממנו/מאתנו בכתב לבנק ו/או "שופר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחד לאחר מות הודעה בבנק וכן ניתנת לכיול ע"י הוראה כל דין. 3) אחיה/היותי רשאים/ים לכיול מראש חוב מסוים ובלבד שהודעה על כך תימסר על ידינו לבנק בכתב. למרות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. 5) אחיה/היותי רשאים/ים לכיול חובי לא יחתי ממשעים ימים ממועד החיוב. אם אחיה/היותי נכחד/ת, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסוכנים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נכחדו. 6) דיוע לי/נו כי המסכים שצוינו בכתב ההרשאה נמלויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המסכים. 7) דיוע לי/נו כי מסומי החיוב ע"י ההרשאה זו יומיניו ב'פרטי החשבון' וכן לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בינו חיובים אלה. 8) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב ההרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תחיה מניעה חוקית או אחרת לכינונו. 9) הבנק רשאי להוציא/נו מן החסדר המפורט בכתב ההרשאה זה, אם היתה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. 10) נא לאשר "שופר" בספת המרובד' לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

11) פרטי ההרשאה _____ 2. ברשי החיוב: [סמן במשבצת המתאימה] **לחייב בתאריך:** _____

1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מועד לתי "שופר" ע"י (הקפדות לקיטום): \$28 **זכאות ליחיד** \$56 **זכאות לזוג**

20 לחודש 50 לחודש

החתימת בעלי החשבון _____

טל' 03-6777799

כל המשפחה **zázá** נשנש

הממתק העולמי בהכשר מהודר!

טופי ממולא, טופי בטעם פרי, טופי חמוץ-מתוק ומגוון לקקנים

